

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

01.02.2023

№ 93

Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының (берәмлегенең) бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте түрүндагы нигезләмәне раслау хакында

"Россия Федерациясе территориясендә ашыгыч оператив хезмәтләр чакыруны тәэмин итү системасын камилләштерү түрүнда» Россия Федерациясе Президентының 28.12.2010 № 1632 Указы нигезендә, "Гадәттән тыш хәлләрне кисәтунең һәм бетерүнең бердәм дәүләт система түрүнда" 2003 елның 30 декабрендәге 794 номерлы Россия Федерациясе Хөкүмәте карары белән, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы шәһәрләре һәм районнарының бердәм дежур-диспетчерлык хезмәтләре эшчәнлеген оештыру түрүнда» 27.08.2003 № 458 карары белән «01» телефон номеры базасында һәм районда һәм шәһәрдә гадәттән тыш хәлләр шартларында (02, 03, 04, военкомат) ведомстволы дежур һәм диспетчерлык хезмәтләренең уртак гамәлләрен координацияләү максатларында, 2022 елның 29 ноябрендәге 9 нчы номерлы Гадәттән тыш хәлләрне кисәту һәм бетерү һәм янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү буенча хөкүмәт комиссиясе утырыши беркетмәсе нигезендә, Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. Нурлат муниципаль районы Башкарма комитетының «Татарстан Республикасы буенча Федераль янгынга каршы хезмәтнең 125нче янгын сундерү бүлеге» ДУ базасында Нурлат муниципаль районында бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте төзү түрүнда» 2009 елның 20 апрелендәге 315 номерлы карары белән расланган 1нче күшымтага, Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы (берәмләгә) бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте түрүндагы нигезләмәне яңа редакциядә раслаپ, үзгәрешләр кертергә.

2. Әлеге каарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында (pravo.tatarstan.ru) һәм Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының рәсми сайтында (nurlat.tatarstan.ru) бастырып чыгарырга (игълан итәргә).

3. Әлеге каарны районның авыл жирлекләре башлыкларына, ведомство карамагындагы территорияләрдә башкару өчен предприятие, учреждение һәм оешма житәкчеләренә житкерергә.

4. Әлеге каарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенә йәкләргә.

Житәкче

З.Р. Сәйфетдинова

**Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының (берәмлекенең)
бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте турында нигезләмә**

Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының (берәмлекенең) бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте түрүндагы нигезләмә

Терминнар, төшөнчәләр һәм кыскартулар

1.1. Муниципаль берәмлекнен бердәм дежур - диспетчерлык хезмәте түрүнда әлеге Нигезләмәдә түбәндәгә кыскартулар кулланылды:

АИУС РСЧС - гадәттән тыш хәлләрне кисәту һәм бетерүнен бердәм дәүләт системасының автоматлаштырылган мәгълүмат-идарә системасы;

«Имин шәһәр» АПК - «Имин шәһәр» аппарат-программа комплексы;

АРМ – автоматлаштырылган эш урыны;

АТС – автоматлаштырылган телефон станциясе;

ГЛОНАСС - глобаль навигация спутник системасы;

ГО - гражданнар оборонасы;

ГУ – Баш идарә;

ДДС - дежур-диспетчерлык хезмәте;

ЕДДС - Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль берәмлекенең бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте;

ИС «Атлас опасностей и рисков» - «Атлас опасностей и рисков» мәгълүмат системасы, АИУС РСЧС сегменты;

ИСДМ-Рослесхоз - Урман хужалығы федераль агентлыгының урман янгыннарын дистанцион рәвештә мониторинглауның мәгълүмат системасы;

КСА - автоматлаштыру чаралары комплексы;

КЧС һәм ОПБ - гадәттән тыш хәлләрне кисәту һәм бетерү һәм янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү комиссиясе;

ЛВС - локаль исәпләү чөлтәре;

МКА ЖКХ - торак-коммуналь хужалык объектларында аварияләр һәм инцидентларны мониторинглауның һәм бетерүне контролльдә тотуның федераль системасы;

МК «Термик нокталар» - «Термик нокталар» мобиЛЬ күшымтасы;

МФУ - күпфункцияле җайланма;

Россия ГХМ - Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижәләрен бетерү министрлыгы;

ОДС - оператив дежур смена;

ОИВС - Татарстан Республикасы башкарма хакимиите органы;

ОМСУ - жирле үзидарә органы;

ПОО - потенциаль куркыныч объектлар;

РСЧС - гадәттән тыш хәлләрне кисәту һәм бетерү буенча бердәм дәүләт системасы;

система - 112 - «112» бердәм номеры буенча ашыгыч оператив хезмәтләрне чакыруны тәэмин итү системасы;

УКВ/КВ - ультра кыска дулкыннар/кыска дулкыннар;

ФОИВ - Россия Федерациясе башкарма хакимиятенең федераль органы;

ЦУКС - Кризис шартларында идарә итү үзәге;

ЭОС - ашыгыч оператив хезмәтләр;

РАСЦО - региональ автоматлаштырылган үзәкләштерелгән хәбәр итү системасы;

МАСЦО - муниципаль автоматлаштырылган үзәкләштерелгән хәбәр итү системасы;

КСЭОН - халыкка ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системасы;

ЭТО - халыкка хәбәр иту системаларына эксплуатацион-техник хезмәт күрсәту;

ТСО - техник хәбәр иту чаралары;

ЧС - гадәттән тыш хәл.

ЕДДС турында хәзәрге нигезләмәдә тиешле билгеләмәләр белән тубәндәгө терминнар билгеләнде:

Гражданнар оборонасы-Россия Федерациясе территориясендә халыкны яклауга һәм саклауга, матди һәм мәдәни қыйммәтләрне хәрби конфликтлар яки башка конфликтлар аркасында килеп чыга торган куркынычлардан, шулай ук табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдә барлыкка килә торган һәлакәтләрдән саклау буенча чаралар системасы;

халыкка гадәттән тыш хәлләр турында мәгълүмат бирү-массакуләм мәгълүмат чаралары һәм башка каналлар аша халыкның һәм территорияләрнең куркынычсызлыгын тәэмин иту, гражданнар оборонасы, халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау, шул исәптән су объектларында кешеләрнең иминлеген тәэмин иту һәм янгын куркынычсызлыгын тәэмин иту өлкәсендә күрелә торган чаралар турында мәгълүмат житкерү;

«ЕДДСның шәхси кабинеты» - муниципаль, региональ һәм федераль дәрәҗәдәге көндәлек идарә органнары арасында халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән (һәлакәтләрдән) яклау өлкәсендә оператив һәм планлы мәгълүмат алмашуны автоматлаштырырга мөмкинлек бирә торган «Куркынычсызлык һәм рисклар атласы» ИС коралы (бүлеге);

«Термик нокталар» МК - Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының гадәттән тыш хәлләрне космик мониторинглау системасын кулланып алынган мәгълүматларны визуаль чагылдыру ечен платформа табигый янғыннар учакларын иртә ачыклауны ғамәлгә ашыра;

Халыкның эвакуациясе, матди мәдәни қыйммәтләр - халыкны оешкан (чыгару) чаралары, мөмкин булган хәвеф-хәтәр зоналарыннан матди қыйммәтләр комплексы һәм аларны имин районнарда урнаштыру.

Гражданнар оборонасының саклагыч корылмалары (алга таба - ЗСГО) - сугыш вакытында һәм гадәттән тыш хәлләр вакытында тыныч вакытларда атом-төш зааралану чараларының турыйдан-турсы гамәлләреннән саклау ечен билгеләнгән максус корылмалар, шулай ук гади зааралану чаралары гамәлләре һәм тыныч вакытта хужалык ихтияжлары һәм халыкка хезмәт күрсәту өчен файдаланылырга мөмкин.

халыкка гадәттән тыш хәлләр турында хәбәр иту - табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү яки барлыкка килү куркынычы булганда, шулай ук хәрби гамәлләр алып барганды яки бу гамәлләр аркасында килеп чыккан һәлакәтләр турында хәбәр иту сигналларын һәм ашыгыч мәгълүматларны халыкка житкерү, халыкның үз-үзен тоту кагыйдәләре һәм саклау чараларын үткәрү зарурлыгы;

хәбәр иту сигналы-Гражданнар оборонасы һәм халыкны табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын уздыру, Гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш хәлләрне кисәту һәм бетерүнен бердәм дәүләт системасы, шулай ук халыкның үз чараларын һәм саклау ысуулларын куллану өчен команда;

Халыкка хәбәр иту системасы гражданнар оборонасы һәм РСЧС белән идарә иту

системасына кертелә, ул халыкка, идарә органнары һәм гражданнар оборонасы һәм гадәттән тыш мәгълүмат сигналларын һәм (яки) РСЧС сигналларын житкерүне тәэмин итә һәм махсус программа-техник чарапардан, халык күпләп жыела торган урыннарда халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итүнең гомуморсия комплекслы системасыннан торган үзара бәйләнеш элементларыннан тора, күчмә объектларда тавыш бирү чарапары, мобиЛЬ һәм киеп була торган хәбәр чарапары, шулай ук аның эшләвен тәэмин итүче каналлар, элементе линияләре һәм Россия Федерациясенең бердәм электр элементе чөлтәре мәгълүматларын тапшыру чөлтәрләре.

ТСО хәбәр итү һәм (яки) ашыгыч мәгълүмат сигналларын кабул итү, эшкәрту һәм (яки) тапшыруны гамәлгә ашыра;

КСЭОН - бу-куркыныч табигый куренешләрне һәм техноген процессларны хәбәр итү һәм мониторинглау системаларының программа-техник чарапары комплексы, ул хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын гадәттән тыш хәлләрне кисәтүнең һәм бетерүнең бердәм дәүләт системасы идарәсе органнарына һәм автомат һәм (яки) автоматлаштырылган режимнарда халыкка житкерүне тәэмин итә.

Халык күпләп жыела торган урыннарда халыкка хәбәр итү һәм мәгълүмат бирүнең махсуслаштырылган техник чарапары - Аудио - һәм (яки) аудиовизуаль, шулай ук барлыкка килү куркынычы, гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү турында һәм халыкның үз-үзен тоту кагыйдәләре турында башка хәбәрләрне кабул итүне, эшкәртүне һәм тапшыруны гамәлгә ашыручи махсус техник җайламналар.

ЭТО - үз эченә эшкә сәләтле халәттә халыкка хәбәр итү системаларын хәбәр итүнең техник чарапарын саклау буенча чарапар комплексын ала.

ашыгыч оператив хәзмәтләр - янғын сүндерү хәзмәте, гадәттән тыш хәлләрдә җавап бирү хәзмәте, полиция, ашыгыч медицина хәзмәте

ядәм, газ чөлтәренең авария хәзмәте, "Антитеррор" хәзмәте¹.

1.2. Гомуми нгезләмәләр

1.3. ЕДДС турындагы әлеге нигезләмә төп бурычларны, функцияләрне, эш тәртибен, составын һәм структурасын, житәкчелек итүгә һәм дежур-диспетчер персоналнына, кадрларны комплектлауга һәм әзерләүгә, биналарга, җиһазларга, ЕДДС финанслауга таләпләрне билгели.

1.4. ЕДДС Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның ОМСУ эшчәнлеген тәэмин итә:

1.5. халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау;

1.6. гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү өчен, шулай ук ГО алып бару шартларында билгеләнгән һәм жәлеп ителгән РСЧС көчләре һәм чарапары белән идарә итү;

1.7. халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә караплар кабул итүгә һәм бурычларны хәл иткәндә мәгълүмати ядәм чарапарын гамәлгә ашырганда ФОИВ, ОИВ, ОМСУ һәм оешмаларның мәгълүмати хәзмәттәшлеген оештыру;

1.8. халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү;

1.9. муниципаль дәрәжәдәге РСЧС көндәлек идарәсе органнары эшчәнлеген

¹ "Элемтә хәзмәтләреннән файдаланучыга тәүлек әйләнәсе һәм түләүсез чакыру йөкләнгән ашыгыч оператив хәзмәтләр исемлеген раслау турында" Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 31.08.2021 ел, № 1453 карагы».

координацияләү.

1.10. ЕДДС «Нурлат муниципаль районының Гражданлык яклау идарәсе» МКУ составында аның штат саны хисабына ОМСУ тарафыннан төзелә.

1.11. ЕДДС турыдан-туры Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районаны башкарма комитеты житәкчесенә буйсына.

1.12. ГО һәм халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау елкәсендә ЕДДС эшчәнлеген координацияләүне Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе үзәк УКСы гамәлгә ашыра.

1.13. ЕДДС Татарстан Республикасы РСЧС территориаль системасының Нурлат звеносының барлык ДСларын координацияләүне тәэммин итә, аларның ведомстволы булуларына һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, янау һәм гадәттән тыш хәлләр (хәлләр) барлыкка килү түрында мәгълүмат жыю, эшкәрту, анализлау һәм алмашу мәсьәләләре буенча, шулай ук ДДСның гадәттән тыш хәлләрдә уртак гамәлләр мәсьәләләре буенча һәм гадәттән тыш хәлләргә (һәлакәтләргә) җавап биргәндә, координацияләү органы булып тора.

1.14. ЕДДС тәбәк, муниципаль һәм объектлы дәрәжәдәге РСЧС ның дайми эшләүче органнары һәм көндәлек идарә органнары, ОИВС оешмалары (бүлекчәләре) белән берлектә эшчәнлек алып бара, бу органнарының халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән (һәлакәтләрдән) яклау өлкәсендәгә эшчәнлеген тәэммин итә, муниципаль берәмлек территориясендә һәм күрше муниципаль берәмлекләрнең ДДС эшли.

1.15. Хәзмәттәшлек тәртибе «Россия Федерациясендә халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау елкәсендә мәгълүмат жыю һәм алмашу тәртибе түрында» Россия Федерациисе Хөкүмәтенең 1997 елның 24 мартаңдагы 334 номерлы каары, Россия Федерациисе Хөкүмәтенең «Халыкка барлыкка килә торган куркынычлар түрында хәбәр иту максатларында федераль башкарма хакимият органнарының, Россия Федерациисе субъекты башкарма хакимияте органнарының, жирле үзидарә органнарының элемтә операторлары һәм массакүләм мәгълүмат чаралары редакцияләре белән үзара эшчәнлек тәртибе түрында» 28.12.2020 ел, № 2322 каары, Россия ГХМның 2009 елның 26 августыңдагы 496 номерлы «Гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү бердәм дәүләт системасы қысаларында мәгълүмат алмашу системасы һәм тәртибе түрындагы нигезләмәне раслау түрында» боерыгы (Россия Юстиция министрлыгында теркәлгән 15.10.2009 № 15039), Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының «Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр түрында мәгълүмат критерийларын билгеләү түрында» 05.07.2021 ел, № 429 боерыгы белән (Россия Юстиция министрлыгында 16.09.2021 № 65025 теркәлгән), Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының "Гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча бердәм дәүләт системасын һәм гражданнар оборонасы белән идарә иту органнарын көндәлек идарә органнарының эшчәнлеген координацияләү, федераль башкарма хакимият органнарының, Россия Федерациисе субъектларының башкарма хакимият органнарының, жирле үзидарә органнарының һәм оешмаларның тәбәкара һәм тәбәк дәрәжәләрендәгә мәгълүмати хәзмәттәшлекен оештыру Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының кризислы хәлләрдә идарә иту үзәген раслау түрында" 05.07.2021 ел, № 430 боерыгы, (Россия Юстиция министрлыгында 27.09.2021 № 65150 теркәлгән), Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының

«Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә мәгълүмат бирү сроклары һәм рәвешләре турында Инструкция раслау хакында» 11.01.2021ел, 2 номерлы боерыгы (Россия Юстиция министрлыгында 15.03.2021 № 62744 теркәлгән), Россия Федерациясе субъектларының законнары һәм башка норматив хокукый актлары, мәгълүмати хезмәттәшлек елкәсендә башка норматив документлар, шулай ук билгеләнгән тәртиптә имзаланган мәгълүмати хезмәттәшлек турында килешүләр һәм регламентлар нигезендә жайга салына.

1.16. ЕДДС үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе Конституциясе, халыкара хокукның гомумтанылган принциплары һәм нормалары, Россия Федерациясе халыкара шартнамәләре, федераль конституциячел законнар, Россия Федерациясе Президенты һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте актлары, шулай ук ДДС белән үзара хезмәттәшлек вакытында мәгълүмат алмашу тәртибен һәм күләмен билгеләүче Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының норматив хокукый актлары белән житәкчелек итә.

2. ЕДДСның төп бурычлары

ЕДДС тубәндәге төп бурычларны башкара:

муниципаль берәмлек территориясендә урнашкан РСЧС һәм ГО кечләрен һәм чараларын координацияләүне тәэммин итү, гадәттән тыш хәлләр (һәлакәтләр) куркынычы яки барлыкка килүе буенча чаралар өзерләгәндә һәм үтәлгәндә, шулай ук янгын, авария, табигый бәла-казалар һәм башка гадәттән тыш хәлләр (һәлакәтләр) нәтижәләрен локальләштерү һәм бетерү буенча бурычлар житкерү, кирәклे ашыгыч чаралар һәм каарлар кабул итү, муниципаль берәмлекнең гадәттән тыш хәлләрне кисәту һәм бетерү, гражданнар оборонасы һәм муниципаль берәмлекнең халкын яклау планы турында мәгълүмат житкерү;

халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендәге бурычларны хәл иткәндә мәгълүмати хезмәттәшлекне оештыруны шулай ук халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә каарлар кабул итүгә, мәгълүмат системаларын, шул исәптән РСЧС АИУС («ЕДДСның шәхси кабинеты»аша) мәгълүмати ярдәм чараларын гамәлгә ашырганда мәгълүмати хезмәттәшлекне тәэммин итү;

мәгълүматлаштыру һәм хәбәр итү сигналларын, шул исәптән ашыгыч мәгълүматны, РСЧС территориаль системасының идарә органнарының һәм көчләренең эшләү режимнарын үзгәртү өчен сигналларны (курсәтмәләрне) кабул итү һәм тапшыру;

халыктан, оешмалардан, техник системалардан яки гадәттән тыш хәлнең барлыкка килүе яки барлыкка килүе турында мәгълүматның башка чыганакларыннан кабул итү, килгән мәгълүматның дереслеген анализлау һәм бәяләү, аны кабул ителгән хәбәргә җавап бирү компетенциясенә кергән ДДСка житкерү;

муниципаль дәрәҗәдәге ГО һәм РСЧС идарәче составын, муниципаль дәрәҗәдәге ГО һәм кечләр органнарын, ЕДДСның гадәттән тыш хәл турында хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү;

гадәттән тыш хәл турында халыкка хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү;

гадәттән тыш хәлләрне (һәлакәтләрне) кисәту һәм/яки бетерү буенча оешмалар; гадәттән тыш хәлләргә (һәлакәткә) оператив җавап бирү максатларында, РСЧС, ОМСУ һәм ДДС, шулай ук ГО карамагына һәм алып баруга әзерлек вакытында ГО идарәсе органнары белән билгеләнгән тәртиптә хезмәттәшлекне оештыру; ДДС, гадәттән тыш хәлләрне кисәтугә, шулай ук гадәттән тыш хәлләрне (һәлакәтне) бетерүгә җәлеп ителә торган РСЧС көчләрен, вәзгыять, кабул ителгән һәм тәкъдим ителгән чараплар турында хәбәр итү; гадәттән тыш хәлләрне (һәлакәтләрне) кисәту һәм бетерү буенча идарә карапларын әзерләү һәм кабул итү, шулай ук аларның үтәлешен контролльдә тоту өчен кирәклө мәгълүмат жыю һәм эшкәрту; төрле мәгълүмат системаларыннан һәм соңғы җайлланмалардан килгән мәгълүмат нигезендә булган мониторинг, анализ, фаразлау, бәяләү һәм контроль үз вәкаләтләре кысаларында; керүче һәм чыгучы барлық хәбәрләрне һәм чакыруларны теркәү һәм документлаштыру, гадәттән тыш хәлләр (дежурлыклар) турында мәгълүматны гомумиләштерү (дежурлык тәүлек эчендә), аларны бетерү эшләре барышы һәм буйсыну буенча тиешле донесениеләр (докладлар) тапшыру, килгән мәгълүмат буенча хисаплар формалаштыру; күрше муниципаль берәмлекләр территориясенә гадәттән тыш хәл таралу куркынычы янаганда үзара ярдәм итешү планнары нигезендә янәшәдәге муниципаль берәмлекләрнән ЕДДС хәбәр итү һәм мәгълүматлаштыру; барлық элемтә терләре һәм каналлары, шул исәптән 112 система аша килгән чакыруларга җавапны оештыру һәм координацияләү; табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү яки барлыкка килү куркынычы турында оператив кисәту өчен гадәттән тыш хәлләрне бетерү хезмәтләре, гадәттән тыш хәлләрне кисәту оешмаларының ашыгыч оператив хезмәтләр ДДСы, ДДС белән үз җаваплылыгы зонасында үзара бәйләнеше.

гадәттән тыш хәлләрне бетерү һәм янгын сүндерү буенча оператив штаб, шулай ук гадәттән тыш хәлләрне бетерү һәм янгын сүндерү буенча оператив штаб, гадәттән тыш хәлләрне бетерү һәм янгын сүндерү буенча оператив штаб, гадәттән тыш хәлләрне бетерү буенча оператив штаб һәм авыл жирлекләре башлыклары белән гадәттән тыш хәлләргә җавап бирү барышы һәм авария-торгызу эшләрен алып бару барышы турында даими мәгълүмати хезмәттәшлек итә

3. ЕДДСның төп функцияләре

На ЕДДС ка тубәндәгә төп функцияләр йөкләнә:

хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын кабул итү һәм тапшыру; ЕДДСка халыкның тормышына һәм иминлегенә куркыныч янау турында керүче һәм китүче барлық хәбәрләрне кабул итү һәм теркәү; килгән мәгълүматның дөреслеген анализлау һәм бәяләү, аны ДДДСка житкерү, алар компетенциясенә кабул ителгән хәбәргә җавап бирү керә; муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ДДСнан, гражданнарны күзәту һәм лаборатор контроль чөлтәреннән һәм гадәттән

тыш хәл (һәлакәт) барлықка килү қуркынычы яки факты, гадәттән тыш хәлне (һәлакәтне) бетерү буенча килеп туган хәл һәм чараптар турында мәгълүмат жыю һәм аны җавап бируге хәзмәтләргә житкерү; гадәттән тыш хәлләр (вакыйга) турындағы мәгълүматларны әшкәрту һәм анализлау, аның масштабын билгеләү һәм гадәттән тыш хәлләргә (вакыйга) җавап бирү өчен җәлеп ителә торган көчләрнең һәм чараптарның составын төгәлләштерү, аларны тиешле эш режимнарына күчерү турында хәбәр итү;

гадәттән тыш хәлләрне бетерү (һәлакәт) буенча күрелгән чараптарны гомумиләштерү, бәяләү һәм тикшереп тору, муниципаль берәмлек хәзмәтләре белән алдан әшләнгән һәм килемштерелгән гадәттән тыш хәлләрне бетерү (һәлакәт) буенча идарәче караптарның вариантын әзерләү һәм тезәтү;

кешеләрне яклау һәм коткару буенча кирәклө караптарны местәкайль кабул итү (уз вәкаләтләре қысаларында);

Нурлат муниципаль районының ОМСУ житәкчे составына, муниципаль дәрәжәдәге ГО һәм РСЧС идарә һәм кечләре органнарына, гадәттән тыш хәл (һәлакәт) турында ДДС хәбәр итү һәм хәбәр житкерү;

гадәттән тыш хәлләрне (һәлакәт) бетерүгә җәлеп ителә торган ДДС һәм РСЧС кечләрен мәгълүматлаштыру һәм хәбәр итү, хәлләр, кабул ителгән һәм тәкъдим ителә торган чараптар турында;

Гражданнар обороны һәм гадәттән тыш хәлләр министрлығының Гражданнар обороны әшләре һәм гадәттән тыш хәлләр идарәсе органнары белән үзара хәзмәттәшлекне оештыру;

Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе (Гадәттән тыш хәлләр һәм гадәттән тыш хәлләр комитеты рәисе) карапы буенча халыкка гадәттән тыш хәл турында вакытында хәбәр итүне һәм мәгълүмат бируге тәэмим итү, гадәттән тыш хәлләр (һәлакәтләр) қуркынычы яки барлықка килүе турында докладлар (хәбәрләр) тапшыру, «Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау елкәсендә мәгълүмат тапшыру сроклары һәм формалары турында инструкцияне раслау турында» 11.01.2021 ел, № 2 Россия гадәттән тыш хәлләрне (һәлакәтләрне) лвидацияләү буенча чишелешләрнең һәм гамәлләрнең мөмкин варианты (Россия Юстиция министрлығында теркәлгән 15.03.2021 ел, № 62744);

гадәттән тыш хәлләр (һәлакәтләр) турында оператив мәгълүмат бирү, аларны бетерү әшләренең барышы һәм тиешле тәртиптә буйсыну буенча тиешле докладлар тапшыру;

барлық элемтә терләре һәм каналлары, шул исәптән система буенча - 112 чакыруларына (һәлакәтләр турында хәбәрләр) белән бергә җавап бирү буенча ДДС җәлеп ителгән гамәлләрне төгәлләштерү һәм координацияләү; барлық элемтә терләре һәм каналлары, шул исәптән система буенча - 112 чакыруларга җавап бирү нәтижәләрен (һәлакәтләр турында хәбәрләр) контролъдә тоту;

муниципаль берәмлекнең торак-коммуналь хужалық объектларындағы авария хәлләре турында мәгълүматны оператив режимда теркәү һәм торак-коммуналь хужалық объектларындағы авария хәлләрен контролъдә тотуны тәэмим итү;

терле мәгълүмат системаларыннан һәм соңғы жайланмалардан килгән мәгълүмат нигезендә килеп чыккан мөхитне мониторинглау, анализлау, фаразлау, бәяләү һәм контролдә тоту;

Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының КЧС һәм ОПБ мәгълүмати тәэммин ителеше;

муниципаль берәмлек, муниципаль берәмлек территориясендә идарә органнары (шул исәптән аларның ДДС), муниципаль берәмлек территориясендә ГО һәм РСЧС кәчләре һәм чарапары, ПОО, тәнкыйть мәһим объектлар, транспорт инфраструктурасы һәм яшәү тирәлеге объектлары, гадәттән тыш хәлләрне (һәлакәтләрне) кисәту һәм бетерү буенча мемкин булган һәм планлаштырылган чарапар, шул исәптән «ЕДДС шәхси кабинеты» аша РСЧСны кулланып, социаль-икътисадый, табигый-географик, демографик һәм башка мәгълүматлар туплау һәм яңарту;

кешеләр тәүлек буе була торган социаль билгеләнештәге объектларның, сәламәтлек саклауның һәм мәгарифнең комплекслы иминлеге торышын мониторинглау;

халыкка үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасын, шул исәптән халыкка экстрен хәбәр итүнең комплекслы системасын (ул булган очракта) жәлеп итүгә әзерлекне тәэммин итү чарапарын тикшереп тору һәм кабул итү, шулай ук идарә итү системасының һәм автоматлаштыру чарапарының тотрыклы һәм өзлексез эшләвен тәэммин итү;

РСЧС муниципаль дәрәҗәдә оператив кизү тору алып бару өчен ЕДС белгечләрен һенәри әзерләүне, һенәри яңадан әзерләүне һәм квалификацияләрен күтәрүне оештыру;

РСЧС көндәлек идарәсе органнары белән оператив хәл буенча мәгълүмат алмашуны гамәлгә ашыру, шул исәптән РСЧС АИУСын "ЕДС шәхси кабинеты" һәм "Имин шәһәр" АПК аша кулланып;

Татарстан Республикасы Гадәттән тыш хәлләр министрлыгына һәм Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсенең ЦУКС ка алынган хәвефле һәм уңайсыз метеорология күренешләре комплексы узу турында оператив кисәту нигезендә үткәрелгән превентив чарапар турында хисап бирү;

ЧС (һәлакәтләр) килеп чыгуга яисә килеп чыгуга янау турында, куркыныч (унайсыз) метеорологик күренешләр турында, вәзгыятьне үстерү мәмкин булган модельләр турында ашыгыч кисәтуләр, ОМСУ, ДС житәкче составына, авыл җирлекләре башлыкларына (торак пунктлар старосталарына), муниципаль берәмлек территориясендә халык үзү була торган чарапарны оештыручыларга, туристлык төркемнәренә кадәр куркынычларны киметү буенча тәкъдимнәр керту;

РСЧС ның көндәлек идарәсе органнары һәм ГО идарәсенең аларга йекләнгән бурычларны үтәү органнары белән өйрәнүләр һәм күнегүләр үткәрудә катнашу.

4. ЕДДС ның эш тәртибе

4.1. ЕДДСта гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу һәм килеп чыгу куркынычына вакытында һәм нәтижәле җавап бирүне тәэммин итү өчен тәүлек буе оператив дежур сменада кизү тору оештырыла.

4.2. ОДС ЕДДС составында дежур торуга ЕДДС составында нормативхокукий документларны өйрәнгән, гадәттән тыш хәлләр һәм гражданнар оборонысы һәм гадәттән тыш хәлләр өлкәсендәге бурычларны хәл итәргә вәкаләтле органнарның эшчәнлеген регламентлаштыручи, РСЧС идарәсенең көндәлек органнарының, эш урынында стажировка узган һәм билгеләнгән тәртиптә дежурлыкка юл күйган дежур-диспетчер персоналы кертелә.

4.3. ЕДДС белгечләре өстәмә һөнәри белем алуға лицензиясе булган мәгариф учреждениеләрендә өстәмә һөнәри белем бирү программалары буенча вазыйфага билгеләнгәннән соң беренче ел дәвамында һәм ким дигәндә биш елга бер тапкыр өстәмә белем алырга тиеш.

4.4. Чираттагы ОДС дежур торыр алдыннан ЕДДС житәкчесе яки аны алмаштыручи зат тарафыннан, инструктажны үткәрүнең расланган планы нигезендә, дежур-диспетчер персоналы инструктажы үткәрелергә тиеш. Инструктаж барышында дежур-диспетчер персоналына оператив хәл, чираттагы дежурлыкка бурычлар, персонал гамәлләрендәге характеристлы житешсезлекләр анализлана һәм аларның кабатлануына юл күймый торган чараптар курсәтелә.

4.5. ОДС ЕДДС житәкчесе (яки аны алмаштыручи зат) белән оператив кизү торуга йомгак ясала, аның барышында кизү тору очен дежур-диспетчер персоналының гамәлләрен анализлау гамәлгә ашырыла, теп кимчелекләр китерелә һәм ачыкланган житешсезлекләрнең кабатлануына юл күймый торган чараптар курсәтелә.

4.6. Кизү торучы ОДС белгечләре, кабул итү-тапшыру журналында тиешле язмалар керту белән, белгечләрдән Документлар, элемтә чарапары, АРМ һәм башка жиһазлар кабул итә.

4.7. ОДС ЕДДС белгечләрен оператив кизү тору белән бәйле булмаган мәсьәләләрне хәл итүгә жәлеп итү рехсәт ителми.

4.8. Кизү торган вакытта ОДС ЕДДС белгечләре вазифа инструкцияләре һәм гамәлләр алгоритмнары нигезендә функциональ бурычлар башкара.

4.9. Хезмәт дисциплинасын, элемтә куркынычсызлыгын, техникины (жиһазларны), куркынычсызлык техникасын һәм янгын куркынычсызлыгын саклау кагыйдәләрен бозган очракта, дежур-диспетчер персоналы кизү торудан туктатылырга мөмкин.

4.10. Дежур-диспетчер персоналын дежурдан читләштерү хокуки ЕДДС житәкчесенә (яки аны алмаштыручи затка) карый.

4.11. Хокук бозуларның авырлыгы һәм нәтижәләренә карап, ОДС гаепле затлары гамәлдәге законнар нигезендә законда билгеләнгән җаваплылыкка тартыла.

4.12. Гадәттән тыш хәлләр (һәлакәтләр) барлыкка килү куркынычы турында мәгълүмат ЕДДС-ка булган барлык элемтә каналлары һәм мәгълүмат системалары буенча килә.

4.13. Гадәттән тыш хәлнең барлыкка килү куркынычы яки барлыкка килүе турында барлык мәгълүмат ЕДДС дежур-диспетчер персоналы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә теркәлә һәм кичекмәстән гадәттән тыш хәлләр зонасына, шулай ук Россия гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсенә жибәрелергә тиешле ЭОСка тапшырыла.

4.14. Ай саен ЕДДС житәкчесе яки аны алмаштыручи зат тарафыннан ЕДС эшчәнлегенә анализ ясала һәм муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә

булган ДДС белән хезмәттәшлекне оештыра.

4.15. Нурлат муниципаль районның гадәттән тыш хәлләр комиссиясе һәм гадәттән тыш хәлләр министрлыгы утырышында муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ДДС белән хезмәттәшлекне оештыру һәм ЕДДС эшчәнлеген анализлау квартал саен карала.

4.16. ЕДДС эшчәнлегенә анализ ел саен Нурлат муниципаль районның КЧС һәм ОПБ утырышында карала.

5. ЕДДСның эш режимнары

5.1. ЕДДС түбәндәгө режимнарда эшли:

көндәлек эшчәнлек - гадәттән тыш хәл барлыкка килү куркынычы булмаганда;
югары әзерлек - гадәттән тыш хәл килеп чыгу куркынычы булганда;

Гадәттән тыш хәл - гадәттән тыш хәл килеп чыкканда һәм бетерелгәндә.

5.2. ЕДДС көндәлек эшчәнлек режимында тәүлек буе кизү тора, гадәттән тыш хәл (вакыйгалар) барлыкка килү куркынычына ашыгыч җавап бирергә әзэр. Бу режимда ЕДДС түбәндәгеләрне тормышка ашыра:

халыктан, оешмалардан һәм ДДСтан гадәттән тыш хәл (һәлакәт) барлыкка килү куркынычы турында мәгълүмат (хәбәрләр) кабул итү;

халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау һәм янгын куркынычсызлыгын тәэмим итү өлкәсендә мәгълүмати системалардан, шул исәптән РСЧС АИУСыннан файдаланып мәгълүмат жыю, эшкәрту һәм алмашу;

дежурствоның тәүлек эчендә гадәттән тыш хәл (вакыйгалар) турындагы мәгълүматны гомумиләштерү һәм анализлау һәм тиешле докладларны билгеләнгән тәртиптә тапшыру;

программа - ЕДДСның техник чарапарын, элемтә чарапарын һәм үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасына хәбәр итүнең техник чарапарын куллануга әзерлектә тоту чарапары;

буйсыну буенча гадәттән тыш хәл (һәлакәт) барлыкка килү куркынычы турында мәгълүматны, беренче чиратта, Нурлат муниципаль районы Гадәттән тыш хәлләр комиссиясе һәм ОПБ рәисенә, «Нурлат муниципаль районның Гражданнар оборонасы идарәсе» МКУ житәкчесенә, ЭОСка тапшыруга, аларны урынга жибәрергә яисә гадәттән тыш хәлләрне (һәлакәтләрне) ликвидацияләгендә эшкә жигәргә кирәк, Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе Узәк УКС рәисенә һәм әлеге органнарның халыкны һәм территорияләрне муниципаль берәмлек территориясендәге ЧСтан яклау өлкәсендәге эшчәнлеген тәэмим итүче ОИВС оешмасына (бүлекчәсенә);

Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты (КЧС һәм ОПБ) житәкчесе карапы буенча ЕДС халыкка гадәттән тыш хәл турында хәбәр итә, шул исәптән кәрәзле элемтә операторлары аша да.

фаразлана торган һәм (яисә) барлыкка килгән гадәттән тыш хәлләр һәм аларның нәтижәләре турында белешмәләр, хәвефле һәм уңайсыз табигать куренешләре турында мәгълүмат (прогностик һәм фактik) алу, ПОО торышы, куркыныч житештерү объектлары турында, шулай ук әйләнә-тирә мохитнең торышы турында, шул исәптән «Имин шәһәр» АПКсыннан һәм РСЧС АЯСеннән белешмәләр алу максатларында мәгълүмат системаларының белешмәләрен мониторинглау һәм анализлау;

мәгълүматлар базасына, шулай ук ЕДДСның гадәттән тыш хәлгә (һәлакәт)реакциясе буенча оператив документларның структурасына һәм эчтәлегенә кирәклө үзгәрешләр кертү;

гадәттән тыш хәлләргә (вакыйгаларга)жавап биргәндә муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ДДС, мәгълүмати хезмәттәшлек килешүләре һәм регламентларын эшләү, төзәту һәм килештерү;

муниципаль берәмлекнең тормыш тәэмин итү системаларындағы житешсезлекләрне һәм аварияләрне вакытында бетерүне контрольдә тоту;

барлық элементе төрләре һәм каналлары, шул исәптән система буенча - 112 чакыруларына (һәлакәтләр турында хәбәрләр) жавапка тартыла торган ДДС гамәлләренә төгәллек һәм төзәтмәләр кертү;

барлық элементе төрләре һәм каналлары, шул исәптән система буенча - 112 чакыруларга жавап бирү нәтижәләрен (һәлакәтләр турында хәбәрләр) контрольдә тоту;

ОДС ЕДДСның үзара бәйләнеш графигы нигезендә торак пунктларның старосталары белән эшләүне оештыру;

Татарстан Республикасы буенча Россия ГТХМ Баш идарәсенең ЦУКСтан алынган фаразлар, гадәттән тыш хәлләр (һәлакәтләр) барлыкка килү куркынычы һәм муниципаль берәмлек чикләрендә начар фаразлар буенча хәл үсеше модельләре буенча Татарстан Республикасы Нурлат звеносының территориаль субсистемасы идарәсе органнарына юллау.

5.3. ЕДДС муниципаль берәмлек территориясендә эшли торган ДДС белән мәгълүмати хезмәттәшлек турында төзелгән килешүләр нигезендә хезмәттәшлек итә, алар нигезендә агымдагы хәл турында оператив мәгълүмат көндәлек эшчәнлек режимында ЕДДСка тапшырыла.

5.4. ДДСта килеп чыгу яки килеп чыгу куркынычы турындагы хәбәрләр буларак идентификацияләнгән хәбәрләр (вакыйгалар) мәгълүмати хезмәттәшлек турындагы килешүләр нигезендә ЕДДСка тапшырыла.

5.5. Аларны дежур-диспетчерлық хезмәтен кабул иткән жаваплылыкка карамаган гадәттән тыш хәл (вакыйгалар) турындагы хәбәрләр кичекмәстән тиешле ДДС билгеләнеше буенча тапшырыла.

5.6. Гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаган очракта, Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе карары белән ЭОС һәм оешмаларның (объектларның) ДДДС югары әзерлек режимына күчерелә.

ЕДДС югары әзерлек режимында естәмә рәвештә гамәлгә ашыра:

РСЧС, ЭОС һәм ДДС көчләрен һәм чараларын ЧС (һәлакәт) барлыкка килгән очракта, гамәлләргә әзерләү мәсьәләләре буенча тиешле хезмәтләр житәкчеләре белән үзара хезмәттәшлек;

халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә маҳсус вәкаләтле орган, Нурлат муниципаль районының гадәттән тыш хәлләр комиссиясе һәм гадәттән тыш хәлләр министры вазифаи затларны хәбәр итү һәм шәхси чакыру;

Нурлат муниципаль районның гадәттән тыш хәлләр (гадәттән тыш хәлләр) барлыкка килү куркынычы турында мәгълүматны беренче чиратта Нурлат муниципаль районның гадәттән тыш хәлләр (гадәттән тыш хәлләр) комиссиясе рәисе, «Нурлат муниципаль районның Гражданнар оборонасы идарәсе» МКУ житәкчесенә, гадәттән тыш хәлләрне (һәлакәтне) видвидацияләү вакытында

уриннарга жибәрергә яки жәлеп итәргә кирек булган ЭОСКА, Татарстан Республикасы буенча Россия ГТХМ ЦУКСына һәм ОИВС эшчәнлеген тәэмүн итә торған оешма (бүлекчәләре) оешмаларына тапшырырга халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә бу органнар;

муниципаль берәмлек территориясендә, ПОО, куркыныч житештерү объектларында, шулай ук әйләнә-тирә мохит торышына күзәтчелек һәм контроль мәгълүматларын алу һәм анализлау;

мемкин булган хәлне фаразлау, жәлеп ителә торған ЭОС һәм ДДС оешмалары, РСЧС кечләре һәм чарапары гамәлләре буенча тәкъдимнәр өзөрләү;

гадәттән тыш хәлне булдырмау максатларында муниципаль берәмлек территориясендә эш итүче ЭОС һәм ДДС оешмалары, РСЧС кечләре һәм чарапары белән хезмәттәшлек планнары барлыкка килү куркынычы астында ЕДДС гамәлләре алгоритмнарына төзәтмәләр керту;

ЭОС һәм ДДС оешмаларының, гадәттән тыш хәлләр барлыкка килүне булдырмау яки аның нәтижәләрен йомшарту буенча ашыгыч чарапар күргәндә, көч һәм чарапарның эшчәнлеген контролльдә тоту һәм координацияләү; халыкка гадәттән тыш хәл турында мәгълүмат бирүне тәэмүн итү;

Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе карапы буенча ЕДДС гадәттән тыш хәлләр турында халыкка хәбәр итә (шул исәптән кәрәзле элементе операторлары аша);

идарә органнарына нотыкларны билгеләнгән тәртиптә тапшыру;

гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы турында мәгълүматны авыл жирлекләре башлыкларына житкерү (торак пунктлар старостасына);

Татарстан Республикасы буенча Россия ГТХМ Баш идарәсенең ЦУКСка башка идарә органнарын билгеләнгән тәртиптә, гадәттән тыш хәлләр фаразы яисә куркыныч һәм тискәре метеорологик күренешләр комплексы узуда турында оператив кисәтү нигезендә үткәрелгән профилактик чарапар турында белешмәләрне жибәрү.

5.7. Нурлат районы башкарма комитеты житәкчесе карапы белән Татарстан Республикасы РСЧС территориаль системасының ЭОС һәм объектлар (объектлар) һәм Нурлат звеноны кечләре жәлеп ителгән ЕДДС гадәттән тыш хәл режимына күчерелә.

Гадәттән тыш хәл режимында ЕДС естәмә рәвештә түбәндәгө бурыйчларны үтәүне башкара:

ЧС ликвидациясенә жәлеп ителә торған РСЧС кечләре һәм чарапары ЧС урынына ашыгыч хәбәр итүне оештыра һәм аларны булдырмау һәм бетерү буенча гамәлләрен координацияли, шулай ук кирәkle мәгълүматлар алганнын соң һәлакәткә жавап бирә;

кешеләрне яклау һәм коткару буенча мөстәкыйль караплар кабул итә (уз вәкаләтләре кысаларында);

Жыелган мәгълүматны жыюны, эшкәртүне һәм тапшыруны гамәлгә ашыра, вәзгыятыне бәяли, ЭОС реакциясенә естәмә жәлеп итә һәм муниципаль берәмлек территориясендә эшләүче оешмаларның ДДС торак пунктларга һәм авыл жирлекләре башлыкларына хәбәр итү схемасы нигезендә хәбәр итә;

Нурлат муниципаль районының башкарма комитеты житәкчесе ЕДС карапы белән, шулай ук кәрәзле элементе операторлары аша халыкка гадәттән тыш хәл турында хәбәр итә;

ЧС үсесе турында оператив мәгълүмат жыюны, эшкәртүне, төгәлләштерүне һәм тапшыруны, шулай ук гадәттән тыш хәлне бетерүгә жәлеп ителә торган оешмаларның ЭОС, ДС гамәлләрен координацияләүне, РСЧС көчләрен һәм чарапарын жыюны, төгәлләштерүне һәм тапшыруны гамәлгә ашыра;

Гадәттән тыш хәлнең бетерелүе житәкчесе, Нурлат муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе (КЧС һәм ОПБ рәисе), Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе ОДС житәкчесе һәм әлеге органнарның халықны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге эшчәнлеген, гадәттән тыш хәлләрне бетерү һәм янғын сүндерү буенча оператив штаб, ЭОС, оешмаларга ДДС, шулай ук торак пунктлар старосталары һәм авыл жирлекләре башлыклары белән гадәттән тыш хәлләрне торғызу һәм хәл итү эшләренә жавап бирү барышы турында дайми мәгълүмати хезмәттәшлек итә;

авария-торғызу һәм башка кичектергесез эшләр уздыруны тикшереп тора;

тиешле тәртиптә гадәттән тыш хәл турында докладлар һәм донесениеләр әзерли һәм идарә органнарына тапшыра;

гадәттән тыш хәлне бетерү өчен Нурлат муниципаль районының КЧС һәм ОПБ каарына тәкъдимнәр әзерли;

Гадәттән тыш хәлләрне бетерүгә жәлеп ителә торган Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы территориясендә гамәлдә булган көчләрне һәм чарапарны исәпкә ала.

ГО ЕДС алып баруга әзерлек барышында түбәндәгеләрне гамәлгә ашыралар:

хәбәр итү сигналлары һәм (яисә) ашыгыч мәгълүмат алу, аны ГО идарәсенең югарырак органыннан алуны раслый;
I һәм II класслы куркыныч житештерү объектларын, аеруча радиация куркынычы янаган һәм атом-тәш куркынычы булган производство объектларын, аерucha радиация куркынычы булган производство объектларын һәм атом-тәш куркыныч производстволарын эксплуатацияләүче оешмаларның социаль әһәмияткә ия объектларына һәм кизү (дежур-диспетчер) хезмәтләренә, территорияләрдән читтә яшәүче яисә хужалык эшчәнлеге алып баручы халықның гомеренә һәм сәламәтлегенә зыян китерергә мөмкин булган һәм объектлар турында хәбәр итүне оештыруны;

Нурлат муниципаль районы территориясендә урнашкан халыкка хәбәр итүне тәэммин итү;

Нурлат муниципаль районы территориясендә урнашкан оешмалардан ГО чарапарын үтәү буенча мәгълүматны, аны Нурлат муниципаль районының ГО идарәсе органына житкереп, кабул итүне оештыру;

ГО чарапарын үтәүгә жәлеп ителә торган ГО көчләрен һәм чарапарын исәпкә алуны алып бару.

5.8. Югары әзерлек һәм гадәттән тыш хәл режимнарында ДДС арасындағы мәгълүмати хезмәттәшлек ЕДС аша гамәлгә ашырыла. Моның өчен ЕДСта ДДДС белән үзара эш итүчеләрдән беренчे чиратта мәжбүри тәртиптә һәм туләүсез нигездә гадәттән тыш хәлнең килеп чыгуы яки килеп чыгуы куркынычы, кабул ителгән чарапар, өстәмә рәвештә таләп ителә торган чарапар һәм чарапар турында белешмәләр тапшырыла. ЕДДСта эшли торган мәгълүмат барлық кызыксынган ДДДСка житкерелә.

5.9. ЕДДС эшчәнлеге гражданнар оборонасының әзерлегенә һәм аны алып

баруга әзерләнгәндә муниципаль берәмлек халкын гражданнар оборонасы һәм гражданнар оборонасы планына, ЕДСның дежур-диспетчерлық персоналышына махсус чор шартларында эш иту инструкцияләренә туры китереп башкарыла.

Имин районда булмаган муниципаль берәмлекләрдә идарәнең якланган пунктларында ОДС ЕДДС урнаштыру карала.

6. Состав и структура ЕДДС ЕДДСның оставы һәм структурасы

6.1. ЕДДС ЕДДС персоналышын, идарә, әлемтә һәм хәбәр итүнең техник чарапарын үз эченә ала.

6.2. ЕДДС персоналды составына керә:

ЕДДС житәкчелеге:

ЕДДС житәкчесе:

ЕДДСның дежур-диспетчерлық персоналышы:

оператив дежур торучылар;

6.3. ЕДДС дежур-диспетчер персоналышыннан тәүлек буе кизү тору хисабыннан ОДС формалаша:

оператив дежур торучылар-1_ кеше;

6.3. ЕДДС аналитика һәм техник ярдәм хезмәте белгече функциональ бурычларын үтәү өчен ЕДДС штат структурасы составына көрмәгән тиешле профиль белгечләре жәлеп ителергә мөмкин.

6.4. ДДДСның санлы составы кирәк булганда башка вазыйфаи затлар тарафыннан Нурлат муниципаль районының ОМСУ каары буенча тулыландырылырга мөмкин.

7. ЕДДС кадрларын туплау һәм әзерләү

7.1. ЕДДСны персонал белән туплау ОМСУ билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

7.2. ЕДДС персоналды урыннарында укытуның төп формалары булып оператив әзерлек чарапары (тренировкалар, укулар), һенәри әзерлек буенча дәресләр, ЕДС дежур-диспетчерлық персоналышын дежур торырга мәжбүр итәр алдыннан кендәлек инструктаж тора.

7.3. Оператив әзерлек чарапары Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе ЦУКС үткәргән күнегүләр барышында, шулай ук РСЧС идарә органнары һәм көчләре белән төрле өйрәнүләр һәм күнегүләр үткәргәндә муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ДДС белән күнегүләр барышында гамәлгә ашырыла.

7.4. Өстәмә һенәри белем алуга ЕДДС белгечләре ЕДДС житәкчесе каары белән жибәрелә. ЕДДС житәкчеләрен һәм белгечләрен гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә квалификация күтәрү программалары буенча өстәмә һенәри белем бируне Татарстан Республикасы ГО һәм ЧС буенча укыту-методик үзәкләрдә, муниципаль берәмлекләр ГО курсларында, шулай ук Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығы һәм башка ФОИВ карамагындағы ЧСтан яклау өлкәсендә өстәмә һенәри программалар буенча белем бири әшчәнлеген гамәлгә ашыручи оешмаларда үткәрәләр. ЕДДС белгечләре квалификация күтәрү программалары буенча кимендә биш елга бер тапкыр өстәмә һенәри белем узарга тиеш. Вазыйфага беренче тапкыр билгеләнгән затлар өчен өстәмә һенәри белем беренче ел дәвамында үткәрелә.

7.5. ЕДДС дежур-диспетчерлық персоналышын һенәри әзерлек дәрәжәсен

тәэммин итү, функциональ вазыйфаларны үтәүдә аның ғамәли күнекмәләрен камилләштерү, шулай ук яңа күнекмәләргә ия булу максатларында ЕДДС житәкчелеге Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы тарафыннан махсус эшләнгән программа буенча дежур-диспетчерлық персоналын өзөрләүне оештыра, алга таба елына кимендә 1 тапкыр зачетлар кабул ителә.

7.6. Кирәк булса, ЕДДС дежур-диспетчерлық персоналы Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Баш идарәсе үзәк китапханәсендә стажировка узуга юнәлдерелергә мөмкин.

8. ЕДДС житәкчелегенә һәм дежур-диспетчер персоналыша таләпләр

. ЕДДС житәкчелеге һәм дежур контроллеры тубәндәгеләрне белергә тиеш: халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә норматив хокукий актлар таләпләре;

муниципаль берәмлеккә хас гадәттән тыш хәлләр (һәлакәтләр) барлыкка килү куркынычы;

административ-территориаль бүленеш, халык саны, муниципаль берәмлекнең һәм Россия Федерациясе субъектының географик, климат һәм табигый үзенчәлекләре, шулай ук Татарстан Республикасы һәм муниципаль берәмлек турында башка мәгълүмат;

Татарстан Республикасы РСЧС территориаль системасының Нурлат муниципаль звенонының көчләр һәм дамии өзөрлек чарапары составы, аларның бурычлары, аларны жәлеп итү тәртибе, урнашуы, махсус техниканың тактик-техник характеристикалары;

ЕДДСның җаваплылык зонасы һәм муниципаль берәмлек территориясендә әш итүче ашыгыч ярдәм хезмәтләренең һәм үзара хезмәттәшлек итүче оешмаларның җаваплылык зоналары;

Жаваплылык зонасында булган кешеләр күпләп яшәгән объектлар, аларның адреслары, тулы исеме һәм характеристикалары, гражданнар оборонасының саклагыч корылмалары, шулай ук күмелгән биналар һәм башка жир асты корылмалары, шул исәптән мобилизация чорында һәм хәрби вакытта гражданнар оборонасы саклау корылмалары өчен жайлаша торган метрополитеннар;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр итү өлкәсендә норматив - хокукий актлар таләпләре һәм ЭТО;

МАСЦО жибәру кагыйдәләре һәм тәртибе;

ЭТО уздыру кагыйдәләре һәм тәртибе;

халыкны гадәттән тыш хәлләр зонасыннан эвакуацияләү тәртибе, вакытлыча урнаштыру пунктларының урнашу урыны, аларның сыйдырышлылыгы;

төрле мәгълүмати - белешмә ресурсларны һәм материалларны, шул исәптән территорияләренең паспортларын куллану тәртибе;

ЕДДС автоматлаштырылган системасының билгеләнүе һәм тактик-техник характеристикалары, аңа йәкләнгән бурычларны үтәү тәртибе, ЕДДСНЫҢ эшләвен тәэммин итүче элементе чарапарын һәм башка жиһазларны эксплуатацияләү тәртибе;

курше муниципаль берәмлекләренең гомуми характеристикасы; функциональ бурычлар һәм вазыйфа инструкцияләр;

ЕДДС персоналышының төрле әш режимнарындағы ғамәлләр алгоритмнары;

идарә итү һәм хәбәр итү сигналлары буенча ЕДДС

персоналының гамәлләрен билгеләүче документлар;

эш башкару қагыйдәләре һәм тәртибе.

ЕДДС каршына куелган бурычларны үтәүне оештырырга һәм аларның үтәлешен тикшереп торуны тәэммин итәргө;

ЕДДС үсесенең һәм эшләвен тәэммин итүнен норматив-методик базасын, шул исәптән муниципаль берәмлек территориясендә һәм муниципаль берәмлекнең тормыш тәэммин иту хезмәтләре тарафыннан гамәлдә булган ДДС белән мәгълүмати хезмәттәшлек регламентын һәм килешүләрен эшләргө;

ЕДДС персоналына оператив-техник эш, өстәмә һәнәри белем бирүне оештырырга;

дәресләр, күнегүләр һәм ейрәнүләр уздыруны оештырырга;

ЕДДСның техник тәэммин ителешен камилләштерү, үстерү һәм арттыру буенча тәкъдимнәр эшләргө;

Кулдан һәм автоматлаштырылган режимда ТСОны жибәрүне оештырырга һәм контрольдә тотарга;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр иту өлкәсендә норматив-хокукый документация әзерләргө;

ЕДДС житәкчелеген һәм дежур-диспетчерлык персоналына эш буенча дайми тикшерү үткәрергә

МАСЦО эшкә сәләтлелеген вакыт-вакыт тикшерә;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр иту өлкәсендә ЭТО исәпкә алу журналларын, МАСЦО эш сәләтен һәм документларын алып баруны оештырырга;

эштә мәгълүмати системаларны куллана белү.

8.1. ЕДДС житәкчесенә таләпләр:

югары белем, халыкны һәм территорияләрне яклауны тәэммин иту өлкәсендә оператив вазыйфаларда кимендә 3 ел оператив эш стажы һәм ЕДС житәкчеләрен һәм белгечләрен гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә квалификацияне күтәрү программасы нигезендә билгеләнгән программа буенча өстәмә һәнәри белем бирү, дәүләт серен тәшкил итүче белешмәләр белән эшләүгә керту (кирәк булганда);

Кулдан һәм автоматлаштырылган режимда ТСОны жибәрүне оештырырга һәм контрольдә тотарга;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр иту өлкәсендә норматив-хокукый документация әзерләргө;

МАСЦО эшкә сәләтлелеген вакыт-вакыт тикшерә;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр иту өлкәсендә ЭТО исәпкә алу журналларын, МАСЦО эшкә сәләтлелеген һәм документларын алып баруны оештырырга.

гадәттән тыш хәл (вакыйгалар) барлыкка килү фактлары яисә куркынычы турында һәм гадәттән тыш хәлне (һәлакәтләрне) бетерү эшләрен үткәрүне контролльдә тоту;

әлеге мәгълүматның дәреслеген анализлау һәм бәяләүне; идарә иту, оештыру һәм планлаштыру документларын сыйфатлы һәм оператив тәстә әзерләүне башкарырга;

үз эшендә вәзгиятьне үстерү фаразларын кулланырга; Татарстан Республикасы РСЧС территориаль подсистемасының ГО һәм Нурлат звеносының идарә һәм көчләре органнарының оператив житәкчелеген һәм

Эшчөнлеген координацияләүне тәэммин итәргә;
Интернет чөлтәрендә массакүләм мәгълүмат чарапары мониторингын башкарырга;
АРМда телекоммуникация жиһазларының һәм орттехниканың барлық функцияләрен, шул исәптән видеоконференцэлемтә комплектының билгеләнгән функцияләрен файдаланырга;
мәгълүмат системалары һәм исәп-хисап бурычлары мәгълүматларын кулланырга;
персональ компьютерда ышанычлы кулланучы дәрәжәсендә эшләргә (офис пакеты программаларын белү, электрон почта, интернет һәм мәгълүмати - бөлеши мәгълүматлар белән файдалана белү);
ЕДДС (шул исәптән система - 112, «Имин шәһәр» АИУС РСЧС («Куркынычсызлык һәм хәвеф-хәтәр атлавы» ИС), ТКХ МКА, ИСДМ-Рослесхоз һ.б.) эшчөнлегендә кулланыла торган программа чарапарыннан, мәгълүмати системалардан файдалана белергә;
клавиатурада минутына 150 символдан да ким булмаган тизлек белән текст туплау хатасыз;
радиостанция һәм телефон буенча компьютер артында эшләү белән бер үк вакытта тегәл сөйләргә;
кереш (оператив әзерлек чарапары кысаларында) яисә гадәттән тыш хәлләр (һәлакәт) буенча документларның билгеләнгән комплектын үз вакытында формалаштырырга;
билгеләнгән вакытлыча нормативлар нигезендә таләп ителгән хисап документларының оператив исәпләүләр, докладлар әзерләүне гамәлгә ашырырга, шулай ук гадәттән тыш хәл турында муниципаль берәмлек житәкчелегенә, гадәттән тыш хәлне бетерүдә катнашучы көчләр һәм чарапар житәкчеләренә хәбәр итәргә;

Кулдан һәм автоматлаштырылган режимда ТСОны җибәрүне оештырырга һәм контрольдә тотарга;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр иту өлкәсендә норматив-хокукий документация әзерләргә;

МАСЦО эшкә сәләтлелеген вакыт-вакыт тикшерә;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр иту өлкәсендә ЭТО исәпкә алу журналларын, МАСЦО эш сәләтен һәм документларын алып баруны оештырырга;

халыкка мәгълүмат бирү һәм хәбәр иту аппаратурасын эшләтеп җибәрәргә; төрле мәгълүмат ресурсларыннан һәм материаллардан, шул исәптән оператив расалар әзерләү өчен киәклө территорияләр (объектлар) паспортыннан файдаланырга.

8.2. ЕДДСның дежур-диспетчер персоналына түбәндәгеләрне эшләү тыела:

оператив кизу тору белән бәйле булмаган телефоннан сөйләшүләр алыш бару;

муниципаль берәмлек житәкчелеге күрсәтмәсеннән башка массакүләм мәгълүмат чарапарына һәм чит затларга нинди дә булса мәгълүмат бирергә; ЕДДС бинасына чит затларны рөхсәт итәргә;

ЕДДС житәкчесе рөхсәтеннән башка оператив кизу тору урыныннан аерылу;

вазыйфаи бурычларда һәм инструкцияләрдә қаралмаган бурычларны үтәү, жиһазларны һәм техник чарапарны билгеләү буенча файдаланмау.

8.3. ЕДДСның дежур-диспетчер персоналына таләпләр югары яки урта һөнәри белем булу;

ОДС ЕДДС залында урнаштырылган техник чарапардан файдалана белү; халыкны һәм территорияләрне яклау өлкәсендә норматив документларны белү;

үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасын, шулай ук муниципаль берәмлек халкына хәбәр иту структурасын, ысулларын һәм тәртибен хәбәр итүнең техник чарапарын куллану қагыйдәләрен белү;

эшчәнлек юнәлеше буенча билгеләнгән программа буенча маҳсус өзерлек булу;

дәүләт серен калдыра торған белешмәләр белән эшләргә рөхсәт булу (кирәк булганда).

8.4. ЕДДС дежур-диспетчер персоналына өстәмә таләпләр куя ала.

9. ЕДДС бүлмәләренә таләпләр

9.1. ЕДДС ТР Нурлат муниципаль районы шәһ., Хамадеев ур., 17 йорт адресы буенча урнашкан бинада урнашкан

9.2. ЕДДС персоналының эшчәнлеген тәэммин иту өчен тубәндәге биналар оештырыла: ОДС залы, ял иту һәм ашау бүлмәсе, сервер), кирәклө техник чарапар һәм документлар белән жиһазландырылган. (Россия Федерациясенең Милли стандарты ГОСТ Р 22.07.01-2021 нигезендә документлар исемлеге «гадәттән тыш хәлләрдә куркынычсызылык. Бердәм дежур-диспетчерлык хезмәте. Төп нигезләмәләр»)

9.3. ЕДДСның техник чарапарын электр белән тәэммин иту категориясе нигезендә Россиянең бердәм энергетика системасыннан гамәлгә ашырылырга тиеш ул иң тубәне булмаска тиеш, 500 меңнән артык халкы булган торак пунктлар өчен маҳсус төркемнең беренче категориясе нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

9.3.2. Резервлы электр белән тәэммин иту системасы телефон элемтәсе системаларының, серверлы жиһазларның, видеоконференцэлемтә системаларының эшкә яраклылыгын, мәгълүматны чагылдыруны, хәбәр итүне, транспорт чарапары мониторингын, эчке бәйләнешне электр туклануының резерв чыганагына күчү өчен кирәклө вакыт эчендә тәэммин итәргә тиеш.

9.4. ЕДДС биналары мәйданнарында ихтыяжларны исәпләү гамәлдәге санитария қагыйдәләре һәм нормалар таләпләренә нигезләнеп башкарыла, алар кеше өчен куркынычсыз хезмәт шартлары тәэммин итүгә һәм ОДС белгечләре санының күрсәткечләренә нигезләнеп үтәлә.

9.5. ОДС ЕДДС залы ОДСның бердәм мәгълүмати киңлегендә бер үк вакытта эшләү мөмкинлеген тәэммин итәргә тиеш, шулай ук Нурлат муниципаль районы башлыгы (Гадәттән тыш хәлләр комиссиясе рәисе), гадәттән тыш хәлләр комиссиясе рәисе урынбасары.

9.6. Чит затларның рехсәтсез керүен булдырмау өчен, ОДС ЕДДС залы автомат рәвештә ябу жайлармасы һәм видеоиззәту чарапары белән жиһазландырылачак. ЕДДС бинасына керү тәртибе ОМСУ яки ЕДДС көргөн юридик зат житәкчесе тарафыннан билгеләнә.

9.7. Тәүлек буе дежур тору өчен ОДС ЕДДС аерым ял иту һәм ашау бүлмәсе

булырга, аларда кирәклө көнкүрөш шартлары тудырылған булырга тиеш.

9.8. ЕДДСның һәр хезмәткәре Россия Федерациясенең Милли стандарты Бердәм дежур-диспетчерлық хезмәте. Төп нигезләмәләр." ГОСТ Р 22.7.01-2021 таләпләре нигезендә хезмәт вазыйфаларын башкарған вакытта махсус форма кияргә тиеш.

10. ЕДДС жиһазлары таләпләре

Идарә документларын кабул итүне һәм тапшыруны тәэммин итү, барлық төр мәгълүматларны идарә итү органнары белән билгеләнгән срокларда һәм хәбәр итү сигналларын идарә органнарына һәм халыкка житкерүнен таләп ителгән сыйфаты белән алмашу максатларында, мәгълүмати иминлекнең тиешле дәрәжәсе булган мәгълүмати-телекоммуникация инфраструктурасы булдырылыша тиеш:

КСА ЕДДС;

«Имин шәһәр» агросәнәгать комплексының бердәм үзәге;

Системаның КСА - 112 (системаны гамәлгә ашыру буенча проект-смета документлары каарларын исәпкә алып - 112);

элемтә системасы һәм хәбәр итү системасы.

Үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылған системасы Россия ГТХМ һәм циффрлы үсес, элемтә һәм массакүләм коммуникацияләр министрлығының 31.07.2020 № 578/365 уртак боерыгы белән расланган халыкка хәбәр итү системалары турындагы нигезләмә таләпләренә туры килергә тиеш (26.10.2020 № 60567 Россия Юстиция министрлығында теркәлгән).

11.1.1 Татарстан Республикасы Гадәттән тыш хәлләр министрлығының мәгълүмат-коммуникация һәм телекоммуникация инфраструктурасының (алга таба - ИКТ) югарырак системалары белән муниципаль ЕДС системаларын берләштерү кирәклеге турындагы таләпләр.

11.1.2 Куркынычсызлыкны тәэммин итү таләпләре:

а) Хәбәр итү системасы элементлары һәм югары дәрәжәдәге субсистемалар белән элемтә тәэммин итүче муниципаль берәмлекнең ЕДДС инфраструктурасы һәм канал чыгаручы жиһазлар өчен өзлекsez электр белән тәэммин итү системалары;

б) Трассаларны - элемтә каналларын резервлау;

в) ЛВС жиһазларын һәм саклау системаларын резервлау.

11.1.3.ИКТ ЕДДС жиһазларын оператив алыштыру өчен запас частыләр һәм жиһазлар белән тәэммин итүгә таләпләр.

ЕДДС КСА ЕДДС персоналды тарафыннан йекләнгән функцияләрне автоматлаштырылған үтүне тәэммин итү өчен билгеләнгән һәм техник яктан үзара бәйләнештәге түбәндәгеләрне кертергә тиеш:

мәгълүматны саклау, эшкәрту һәм тапшыру системасы;

видеоконференцэлемтә системасы;

мәгълүматны чагылдыру системасы;

стационар объектларны һәм хәрәкәтчән транспорт чараларын мониторинглау системасы.

ЕДДС КСА муниципаль мәгълүмат системасы буларак төзелә, аларга карата Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән дәүләт мәгълүмат системаларында булган дәүләт серен тәшкил итмәгән мәгълүматны яклау турындагы таләпләр куела. Мәгълүматларны саклау, эшкәрту һәм тапшыру системасы түбәндәгә элемтлардан торырга тиеш:

ЛВС жиһазлары;

мәгълүматлар саклау һәм эшкәрту җайланмалары; оештыру техникасы.

ЛВС жиһазлары алар арасында электрон рәвештә мәгълүмат алмашу өчен АРМ ЕДДС берләшүен, тышкы чөлтәрләргә (бүләп бирелгән элемтә һәм интернет чөлтәрләренә) тоташуны тәэммин итәргә тиеш. ЛВСны Интернет чөлтәренә тоташтыру бары тик мәгълүматны яклауның сертификацияләнгән чарапарын кулланып кына башкарылырга тиеш. Мәгълүматны яклауның сертификацияләнгән чарапары булмаганда Интернет чөлтәренә ЛВСка кертелмәгән АРМ күшүлүрга мөмкин.

АРМ ЕДДС персоналын Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының мәгълүмати-телекоммуникация инфраструктурасына тоташтыру фәкат криптографик яклауның сертификацияләнгән чарапарын кулланып кына башкарылырга тиеш мәгълүмат.

ЛВС жиһазлары түбәндәге төп компонентлардан торырга тиеш:

беренчел маршрутизатор (коммутатор);

чөлтәрнең иерархик структурасын тезү өчен коммутаторлар.

ЛВСны тышкы чөлтәрләргә тоташтыру теге яки бу тоташтыру технологиясен гамәлгә ашыручы каналлар ясаучы жиһазлар ярдәмендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

ЛВС жиһазлары тиешле климат шартлары булган биналардагы телекоммуникация шкафларында урнаштырылырга тиеш. Телекоммуникация шкафларында билгеләнгән температуралы һәм дымлышлыкны саклау өчен кондиционерлау системалары урнаштырылырга тиеш.

АРМда ЕДС персоналды мәгълүматны вируска каршы яклауның сертификацияләнгән чарапары урнаштырылырга, көйләнәргә һәм корректлы эшләргә тиеш.

Мәгълүматларны саклау һәм эшкәрту жиһазлары түбәндәге төп элементларны үз эченә алырга тиеш:

мәгълүматны саклау өчен югары житештерүчәнлек серверы (файл, мәгълүматлар базасы);

АРМ ЕДДС персоналның билгеләнгән мәгълүмат системалары белән.

Сервер мәгълүматны формаль рәвештә дә, формаль булмаган рәвештә дә саклауны һәм эшкәртүне тәэммин итәргә тиеш. Саклагыч күләме исемлек, саклана торган мәгълүмат күләме һәм аны саклау срокы нигезендә билгеләнә.

АРМ ЕДДС персоналды төп офис күшүмталарында (текст мәхәррире, табличный мәхәррир, презентацияләр мәхәррире, электрон почта), шулай ук маxsus программа тәэммин ителешендә эшләүне хупларга тиеш.

11.2.1. Видеоконференцэлемтә системасы ЕДДС персоналның, шулай ук селектор киңәшмәләрендә барлық эшләүче идарә органнары белән башка вазыйфаи затларның катнашуын тәэммин итәргә тиеш. Видеоконференция элемтәсе системасы түбәндәге төп элементлардан торырга тиеш: видеокодек; видеокамера; микрофонлы жиһазлар; тавыш көчәйту җайланмалары; аудио-видео чагылдыру; видеокодек белән идарә итү пульты.

Видеокодек аппарат платформасында да, программа платформасында да гамәлгә ашырылырга мөмкин. Видеокодек түбәндәгеләрне тәэммин итәргә тиеш:

видеоэлементтөн төл протоколлары буенча эш (H.323, SIP);
бәйләнеш тизлеген сайлау;
видеокамераларны рәсем чыганагы сыйфатында тоташтыру;
микрофон жиһазларын тавыш чыганагы сыйфатында тоташтыру.

11.2.2.1. Видеокамера ЕДДС бинасының гомуми терен күрсәту мәмкинлеген, шулай ук катнашуучыга (катнашуучыларга) селектор киңәшмәсен үткәрү мәмкинлеген тәэммин итәргә тиеш. Видеокараларда трансфокация (якынаю/удаление) функцияләре, шулай ук дистанцион идарә пульты ярдәмендә яки WEB-интерфейс аша борылыш функцияләре тормышка ашырылырга тиеш.

Микрофон жиһазлары

селектор киңәшмәсендә катнашуучыларның барысы да сейләменен аңлаешшүлүгү; «кире элемтә»не бастыру; киңәшмәдә катнашуучылар тарафыннан микрофоннарны кабызу/өзү; бер микрофоннан артык файдалану мәмкинлеге.

Кирәк булганда, микрофоннарны тоташтыру өчен микшер пульты файдаланылырга мәмкин.

Тавыш көчәйтү жайлансасы тавышны читтә калган абоненттан эзләнүсез күрсәтуне тәэммин итәргә тиеш.

Тавыш көчәйтү жайлансасы аваз сыйфатына үзара тискәре йогынтыны бетерү өчен микрофон жайлансасы белән килештерелергә тиеш.

11.2.2.2. Читтәге абонент рәсеме ЕДДС мәгълүмат күрсәту системасына күчерелергә тиеш.

11.2.2.3. Видеоконференцэлемтә системасы видеоязма характеристикалары буенча мәгълүматны күрсәту системасы белән килешенергә тиеш.

Мәгълүматны (видеодиварны) алу системасы АРМ белән мәгълүматны, шулай ук видеоконференцэлемтә жиһазларыннан чыгаруны тәэммин итәргә тиеш.

Мәгълүматны тартып алу системасы жидокристаллик яки проекцион модульләр базасында гамәлгә ашырылган видеодивардан торырга тиеш. Видеофар үлчәмнәре бинаның зурлыгына туры килергә һәм теләсә кайсы АРМ белән ЕДС залында күзәтүне тәэммин итәргә тиеш.

Мәгълүматны чагылдыру системасы мәгълүматны төрле чыганаклардан бер үк вакытта чыгару ечен, видеостенаны сегментларга аеру мәмкинлегенә ия булырга тиеш. Моның өчен видеостена контроллерын һәм видеосигналларның матрик коммутаторын карарга кирәк.

Өстәмә сегментларны тоташтыру хисабына мәгълүматны чагылдыру системасын арттыру мәмкинлөгө каралырга тиеш.

11.2.4. Стационар объектларны һәм хәрәкәтчән транспорт чарапарын мониторинглау системасы, мониторинг объектларыннан, шулай ук ГЛОНАСС яисә ГЛОНАСС/GPS спутник навигациясе аппаратуrasesы белән жиһазландырыла торган транспорт чарапарыннан мәгълүматны Россия Федерациясе Транспорт министрлыгы исемлеге нигезендә муниципаль район территориясендә кабул итүне тәэммин итәргә тиеш.

11.2.5. ЕДДСта мәгълүматны яклауның сертификацияләнгән чарапары Татарстан Республикасының дәүләт мәгълүмат системалары ихтыяжлары өчен элек сатып алынган программа-техник чарапарын һәм карапларны киңәйтүне исәпкә алып кулланылырга тиеш.

11.2. Элемтә системасы һәм хәбәр иту системасы үз эченә түбәндәгеләрне алырга тиеш:

телефон элемтәсе системасы;

радиоэлемтә системасы;

халыкка хәбәр иту системасы, шул исәптән халыкка экстрен хәбәр итүнөң һәм вазыйфаи затларга хәбәр итүнең комплекслы системасы; эчке элемтә системасы.

Үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасы махсус программа-техник хәбәр иту чараларын, халыкка экстрен хәбәр итүнең комплекслы системасы чараларын, кешеләр күпләп жыела торган урыннарда халыкка мәгълүмат бирүнең һәм хәбәр итүнең гомумроссия комплекслы системасы чараларын, хәрәкәтчән объектларда яңғыравыклы чаралар, мобиЛЬ һәм күчмә хәбәр иту чараларын, шулай ук аның эшчәнлеген тәэммин итә торган элемтә һәм тапшырулар чөлтәрен үз эченә ала.

11.3.1. Система телефонной связи ЕДДС должна состоять из следующих элементов:

Кечкенә АТС;

телефон аппаратлары;

телефон аша сөйләшүләр язу системасы.

11.3.1.1. Мини-АТС түбәндәгеләрне тәэммин итәргә тиеш:

бер үк вакытта берничә абоненттан телефон шалтыратулары кабул иту;

шалтыратучы абонентның номерын автомат билгеләү;

номерларны һәм үткәннәрне хәтердә калдыру;

телефон аппаратлары номерларын турыдан-туры жыю (өстәмә консольләр);

Эчке телефон чөлтәре һәм гомуми файдаланудагы шәһәр телефон чөлтәре телефоннарына чакыруны яңадан адреслау.

11.3.1.2. Телефон аппаратлары түбәндәгеләрне тәэммин итәргә тиеш: дисплейда шалтыратучы абонентның номерын чагылдыру; бер төймә белән килеп чыга торган абонентның номерын жыю; берничә линиянең бер үк вакытта эшләве;

абонентны яңадан адреслау функциясен;

турыдан-туры жыелма абонентлар санын киңәйтү өчен естәмә консольләрне тоташтыру мөмкинлеге;

микротелефон гарнитурасы булу.

11.3.1.3. Телефон аша сөйләшүләрне теркәү системасы ЕДДС персоналының барлык тоташтырылган телефон аппаратларыннан барлык чыгыш ясаучы һәм керүче телефон сөйләшүләренең язмасын тәэммин итәргә тиеш.

11.3.1.4.

Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Татарстан Республикасы буенча идарәсенең ЕДДС һәм ЦУКС арасындағы, күрше муниципаль берәмлекләрнең ЕДДС арасындағы, шулай ук муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ДДДС белән, шул исәптән юл хәрәкәте иминлеге хакындағы элемтә каналлары тәэммин итепергә тиеш.

Телефон элемтәсен оештыру абонентны турыдан-туры чакыру төймәсе консолиясенә программалаштыру юлы белән рәхсәт ителә.

Туры телефон элемтәсе каналлары сыйфатында халыктан шалтыратулар кабул иту ечен каналлар файдаланыла алмый.

Элемтәнен резерв каналлары каралырга тиеш.

11.3.2.

Радиоэлемтә системасы тиешле элемтә чарапары белән жиһазландырылган күчереп йертелә торган булырга һәм стационар объектлар белән тотрыклы бәйләнешне тәэммин итәргә тиеш.

Радиоэлемтә системасы тубәндәге төп элементлардан торырга тиеш:

УКВ-радиостанция;

КВ-радиостанция.

Радиочелтәрләр оештыру өчен элемтә, мәгълүмати технологияләр һәм массакуләм коммуникацияләр өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең Радио дулкыннары хезмәтендә ешлыкка рәхсәт алышырга тиеш.

Радиостанцияләр элемтә, мәгълүмати технологияләр һәм массакуләм коммуникацияләр өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хезмәттә билгеләнгән тәртиптә теркәлгән булырга тиеш.

11.3.3.

Халыкка хәбәр итү системасы хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын РСЧС территориаль подсистемасының ГО һәм муниципаль звено житәкче составына, муниципаль берәмлек, ДС һәм РСЧС көчләренә, ДДС көчләренә, муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче халыкка вакытында житкерүне, табигый һәм техноген характеристдагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаганда яки килеп чыккан куркынычлар турында, шулай ук хәрби хәрәкәтләр алып барганды яисә әлеге гамәлләр нәтижәсендә килеп чыккан очракта, халыкның үз-үзен тоту кагыйдәләре һәм яклау чарапарын уздыру зарурлыгы турында үз вакытында житкерүне тәэммин итәргә тиеш. Хәбәр итү һәм ашыгыч мәгълүмат сигналларын халыкка вакытында тапшыруны тәэммин итү өчен комплекслы рәвештә түбәндәгеләр кулланыла:

электр, электрон сиреналар һәм көчле спикер системалары челтәре;

чыбыкли радиотапшырулар челтәре;

урам радиосы челтәре;

кабельле телерадиотапшырулар челтәре;

эфир телерадиотапшырулары челтәре;

кучмә радиотелефон элемтә челтәре;

жирле телефон элемтәсе челтәре, шул исәптән хәбәр итү функциясе белән телефон элемтәсенең универсаль хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән таксофоннар;

элемтә операторлары һәм ведомство элемтәләре челтәрләре;

шәхси радиочакыру системалары челтәрләре;

Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәре;

Кучмә объектларда кычкырып сәйләштерлек чарапар, мобиЛЬ һәм кучмә хәбәр итү чарапары.

Халыкка хәбәр итү системасы чарапары эше Нурлат муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе каары буенча (КЧС һәм ОПБ рәисе) үзенең эш урыныннан (оператив дежур) өлкән оператив дежур дежур торучы тарафыннан башкарылырга тиеш.

Вазыйфаи затларга хәбәр итү системасы муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган ОМСУ житәкче составына, РСЧС идарә органнарына һәм көчләренә хәбәр итүне тәэммин итәргә тиеш. Персоналга хәбәр итү системасы телефон линияләрен тоташтыру өчен билгеләнгән түләүле шәхси

компьютер базасында ғамәлгә ашырылырга мөмкин. Телефон линияләре саны хәбәр ителә торган абонентлар саныннан һәм таләп ителә торган хәбәр иту вакытыннан чыгып билгеләнергә тиеш.

Персоналга хәбәр иту ечен, халыктан шалтыратулар кабул иту өчен билгеләнгән элемтә каналлары (линияләре) һәм шулай ук турыдан-туры телефон элемтәсе каналлары кулланылырга тиеш түгел.

Үзәкләштерелгән хәбәр итүнең муниципаль автоматлаштырылган системасы эше Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенең федераль органнарының, башкарма хакимият органнарының, жирле үзидарә органнарының халыкка барлыкка килә торган куркынычлар турында хәбәр иту максатларында элемтә һәм массакуләм мәгълүмат чаралары операторлары һәм редакцияләре белән үзара хәzmәttәшлеге тәртибе турында» 28.12.2020 № 2322 каары һәм Россия Федерациясе Гражданнар оборонысы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм бәла-каза нәтижәләрен бетерү министрлыгының 31.07.2020 № 578/365 белән расланган халыкка хәбәр иту системалары турындагы нигезләмәнең III бүлеге нигезендә ғамәлгә ашырыла.

11.3.4. Эчке элемтә системасы ЕДДС биналарында урнаштырылган тавыш көчәйтү жайламналарын җәлеп иту юлы белән ЕДДСТА булган затларга хәбәр итүне тәэммин итәргә тиеш (зур булмаган мәйданның 2-3 янәшә бүлмәләрендә урнаштырылган ЕДДСка кагылмый).

Эчке бәйләнеш системасы түбәндәге теп элементлардан торырга тиеш:

- диспетчерның микрофоны;
- тавыш куәтен көчәйткеч;
- акустик системалар.

Эчке элемтә системасы жиһазлары бер-берсе белән килешергә тиеш, шул исәптән кеч, каршылык, ешлык үзенчәлекләре.

Персоналны максималь яктырту өчен, акустик системалар ЕДДС биналарында да, коридорларда да урнашырга тиеш.

11. ЕДДСны финанслау

Татарстан Республикасы муниципаль районнары һәм шәһәр округлары чыгымнары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Гражданнар оборонысы, халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау, янгын куркынычсызлыгын һәм су объектларында кешеләрнең иминлеген тәэммин иту өлкәсендә Татарстан Республикасында бюджетара мәнәсәбәтләрне формалаштырганда исәпкә алына торган муниципаль учреждениеләр хәzmәте өчен түләүгә Татарстан Республикасы муниципаль районнары һәм шәһәр округлары бюджетлары чыгымнары күләмен билгеләү методикасын раслау турында» 2017 ел, 14 август, 569 нчы каары белән билгеләнде.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының югарыда курсәтөлгән Каарына кермәгән чыгымнар зарурлыгы барлыкка килгәндә, Татарстан Республикасы Хөкүмәтенә мәрәжәгать иту юлы белән естәмә рәвештә финанс чараларын соратып алырга кирәк.

12. Мэгълүматны саклау таләплөрө

«Мэгълүмат, мэгълүмат технологияләре һәм мэгълүматны яклау турында» 2006 елның 27 июлендәге 149-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Дәүләт мэгълүмат системаларында булган дәүләт серен тәшкил итмәгән мэгълүматны яклау турындагы таләпләрне раслау турында» 2013 елның 11 февралендәге 17 номерлы Федераль хезмәт боерыгы нигезендә (Россия Юстиция министрлыгында 31.05.2013 № 28608 теркәлгән) идарә итүнен автоматлаштырылган системаларына, дәүләт мэгълүмат системаларына һәм персональ мэгълүматларны яклауга куела торган мэгълүматны саклауны тәэммин итү буенча таләпләр үтәлергә тиеш.